

tjenestemænd bestemmes ved lov, har herefter kunnet udgå.

Til § 28.

Som grundlag for behandlingen af spørgsmålet om rigsdagens arbejdsform har foreligget et af professor Alf Ross udarbejdet memorandum om tokammerssystemets udformning i demokratiske stater (bilag 8), samt en af sekretariatet udarbejdet redegørelse for eetkammerssystemet i Finland og de modificerede eetkammerssystemer i Island og Norge.

Der er under forhandlingerne opnået enighed om, at den nye forfatning bør hvile på princippet: eet vælgerkorps — een valg dag. Det har derefter været drøftet indgående, om den således på een dag valgte forsamling som i Norge skulle dele sig i to forsamlinger. Da de to forsamlinger imidlertid ville få samme politiske sammensætning, vil der ikke i realiteten kunne regnes med nogen forskellig stillingtagen til de foreliggende sager. Man har derfor besluttet sig for en rigsdag bestående af een forsamling og har taget sit udgangspunkt i den finske forfatning. Efter denne kan en trediedel af rigsdagens medlemmer forlange, at et vedtaget lovforslag skal bero, indtil forslaget påny er vedtaget af den efter det førstkomende almindelige valg sammentrædende rigsdag. En sådan regel har man ikke fundet det hensigtsmæssigt at optage i forslaget, men til sikring af mindretallets stilling foreslås det i stedet i § 42 at indføre adgang for en trediedel af rigsdagens medlemmer til at forlange et vedtaget lovforslag udsendt til folkeafstemning, jfr. i øvrigt § 42 og bemærkningerne til denne paragraf.

Ud fra den opfattelse, at der kunne være trang til at lade et lovforslag underkaste en særlig „lovteknisk behandling“, efter at det af rigsdagen nedsatte udvalg har afgivet sin betænkning, men inden forslaget kommer til anden behandling i rigsdagen, har man drøftet spørgsmålet om at skabe et særligt organ til at foretage en behandling af de lovforslag, der er blevet resultatet af de nedsatte rigsdagsudvalgs arbejde. Med hensyn til behandlingen af dette spørgsmål henvises til bemærkningerne til forslagens § 56.

I tilslutning til de her anførte synspunkter må kommissionens flertal tage afstand fra det af landstingsmand Stensballe, side 79 ff., stillede forslag til rigsdagsordning,

der i det væsentlige indskrænker sig til en ændring af valgmåden til landstinget, idet det fremtidig foreslås valgt af valgmandsforamlinger i otte forskellige landstingskredse af kommunalbestyrelsesmedlemmer i forbindelse med andre af de kommunale vælgere valgte valgmand, og således at det deraf fremgæede landsting bliver uopløseligt.

Kommissionens flertal må heroverfor anføre, at et landsting valgt på et så langt åremål og i otte valgkredse forhindrer en forholdsmæssig repræsentation og efter al sandsynlighed vil medføre et politisk modsætningsforhold mellem de to ting, med deraf følgende politiske kampe.

Endvidere må det anføres, at et ensidigt af kommunalmænd valgt landsting, for hvilket der under tidligere forhold har kunnet fremføres argumenter, mere og mere synes at miste sin berettigelse, idet udviklingen har medført, at der altid i folketinget inden for alle partier findes et stort antal indsigtsfulde kommunalmænd.

I forbindelse med behandlingen af spørgsmålet om eetkammer-systemets gennemførelse og om hovedretningslinierne for en fremtidig valgordning har man behandlet spørgsmålet om fastsættelsen af antallet af medlemmer i den kommende rigsdag. Under hensyn til, at rigsdagens arbejdsstof i de senere år er øget, har kommissionen ment, at det ikke vil være sagligt forsvarligt at nedsætte det samlede antal rigsdagsmedlemmer fra 227 til mindre end 179.

Til § 29.

Under behandlingen af spørgsmålet om valgretsbetingelserne har der ikke i kommissionen kunnet opnås enighed om, hvorvidt valgretsalderen ved valg til rigsdagen fremtidig bør være 21 eller 23 år. Man har herefter besluttet at lade valgretsalderen afgøre ved en folkeafstemning.

På grundlag af en indhentet udtalelse (bilag 9) fra de tilforordnede professorer til det udvalg, som oprindeligt behandlede spørgsmålet, foreslår kommissionen, at folkeafstemningen om valgretsalderen afholdes samtidig med folkeafstemningen om grundlovsforslaget, uanset at vælgerne ved en sådan fremgangsmåde ikke på forhånd ved, om grundlovens bestemmelser på dette punkt i henhold til folkeafstemningens resultat vil føre til en valgretsalder på 21 eller 23 år.